

Cercetări și contribuții referitoare la cunoașterea neoliticului, eneoliticului și epocii bronzului din spațiul est-carpatic

Acest rezumat constituie o prezentare succintă a principalelor noastre direcții de cercetare și a rezultatelor obținute, până azi, în vederea dobândirii titlului de doctor abilitat în domeniul de referință. Având în vedere specificul cercetării arheologice, lucrarea de abilitare este organizată pe temele principale ale activității noastre și, atunci când a fost cazul, cultural-cronologic. Deși le-am prezentat tematic, în prima secțiunea, pe capitole, cercetările/contribuțiile noastre trebuie văzute și înțelese unitar, în conformitate cu logica existenței istorice și a cercetării științifice. În cea de-a doua secțiune, prezentăm viitoarele noastre direcții de cercetare și încheiem cu bibliografia.

Astfel, după *Introducere (capitolul I)*, în *capitolul al II-lea (Cercetări de teren și contribuții referitoare la completarea bazei de date arheologice a eneoliticului și bronzului est-carpatic)* prezentăm participarea noastră la cercetările periegetice și săpăturile arheologice efectuate, în și cu diverse colective și formule de echipă. Am conceput integrat investigațiile de teren, indiferent de caracterul lor (preliminare/periegetice, diagnostic arheologic, sistematice), atât pentru repertorierea siturilor din diverse areale microzonale est-carpatic (SE Podișului Sucevei, Șeaua Ruginoasa-Strunga și bazinul Bahluiului, partea centrală a Depresiunii Prutului Mijlociu, N Podișului Central Moldovenesc), cunoașterea potențialului arheologico-istoric și de patrimoniu și completarea repertoriilor, verificarea și realizarea de precizări asupra semnalărilor anterioare, în vederea extinderii bazei de date, precum și pentru investigarea interdisciplinară a unor noi stațiuni arheologice (Fetești, Costâna, Ripiceni, Târgu Frumos, Costești, Giurgești, Tăcuta), punând accent pe rezultatele obținute în acestea din urmă.

În *capitolul al III-lea (Investigații și reconstrucții integrate, geografico-arheologice microzonale)*, detaliem contribuțiile noastre la înțelegerea/configurarea unor modele de întemeiere, funcționare și abandon a habitatului precucutenian-cucutenian, horodiștean, Bilyi Potik-Komariv și Noua, cuprinderea acestora în contexte regionale și/sau supraregionale (Podișul Sucevei, bazinele Bahluiului și Bahluietului, Depresiunea Prutului Mijlociu, Coasta Iașilor). Bazându-ne pe asocierea și interpretarea integrată a unor date pluri-/interdisciplinare, în special din domeniul *DEM/GIS* (materialele cartografice digitale – geomorfometrice, hipsometrice, ale înclinării și expoziției terenului, vizibilităților și analiza spațială

Rezumatul tezei de abilitare

informatizată), cuplate cu informațiile paleo-geografice (paleomediul, pedologice, arheobotanice, arheozoologice) și rezultatele spectaculoase ale prospecțiunilor magnetometrice, unele verificate arheologic, am realizat reconstrucții de tip *landscape archaeology* și de dinamica habitatului uman protoistoric.

Capitolul al IV-lea (*Cercetări și contribuții referitoare la resursele naturale utilizate în pre- și protoistorie*) evidențiază preocupărilor noastre pentru identificarea și repertorierea resurselor naturale (subsolice – minerale/minereuri, roci; solice – terenuri și soluri, ape, păduri etc.), utilizate de comunitățile umane protoistorice, și prezentarea modurilor în care, așa cum ne arată biogeografia, geografia umană și istoria, acestea au avut o importanță deosebită în generarea condițiilor/favorabilităților întemeierii/funcționării așezărilor umane, determinând, prin asocierea cu factorul uman, societal și cultural, complexe raporturi/interdependențe și procese economice și culturale, exprimate micro- și macrosocial.

În **capitolul al V-lea (*Cercetări pluri- și interdisciplinare pentru cunoașterea eneoliticului și epocii bronzului de la răsărit de Carpați*)**, unul dintre cele mai consistente, etalăm contribuțiile noastre la dezvoltarea cunoștințelor și reconstrucțiilor pluri- și interdisciplinare referitoare atât la siturile arheologice investigate (Târgu Frumos, Fetești, Costești, Giurgești, Ripiceni, Tăcuta, Costâna) și micro-arealele aferente (**subcapitolul *Cercetări arheologice magnetometrice (non-intruzive)***) și despre diferite categorii de artefacte: piatră și silex, ceramică și pigmenții minerali, aramă și bronz, și ecofacte culturale – materiale arheobotanice, materii animaliere dure, materiale osteologice umane etc. (**subcapitolul *Investigații arheometrice (ceramografice, petrologice, traseologice, metalografice, arheobotanice, arheozoologice și antropologice)***).

Capitolul al VI-lea (*Încercări de reconstrucții cultural-istorice referitoare la neoliticul, eneoliticul și epoca bronzului din spațiul est-carpatic*) cuprinde realizările obținute în configurarea unor modele de evoluție istorică a comunităților protoistorice din spațiul la care ne referim, concepute din perspectiva antropologiei culturale, a interferențelor și aculturațiilor continue și a reanalizării/reinterpretării și abordării integrate a vechilor și noilor date științifice: problematica aspectelor regionale ale complexului cultural Precucuteni-Cucuteni-Tripolye, reconstrucții integrate ale evoluției habitatului uman microzonal și regional/supraregional, evoluțiile etno-culturale și istorice ale comunităților eneolitice și ale epocii bronzului în context est-central, est și sud-est european, cu sincronismele și interferențele evidențiate.

În **capitolul al VII-lea (*Contribuții referitoare la cunoașterea spiritualității comunităților eneolitice și ale epocii bronzului din spațiul est-carpatic*)**, pe baza

Rezumatul tezei de abilitare

descoperirilor proprii, subliniem aportul nostru la studierea problematicilor legate de: interpretarea/reinterpretarea unor rituri/ritualuri de fundare ale așezărilor, locuințelor, instalațiilor casnice; trăsăturile și funcționalitățile unor artefacte ceramice, considerate *paraphernalia* cultice: vasele antropomorfe/antropomorfizate, mesajul decorului pictat antropomorf și zoomorf, vasele cu guri multiple, vasele de tip *kernos/pseudo-kernos*, vasele cu protome duble); plastica antropomorfă și zoomorfă eneolitică și mobilierul miniatural aferent, individuale sau asociate în complexe de cult; evidențierea caracteristicilor, rolului și importanței posturilor, gesticii și marcajelor corporale pre-/protoistorice, ca mijloace complexe de comunicare non-verbală a codurilor culturale imagistice, în cadrul acelei *koiné* spirituale orientale/est-mediteraneene (civilizațiile din Mediterana de est și Orientul Apropiat), în care spațiul est-carpatic a fost, contextual vorbind, extensia sa nordică. De asemenea, am prezentat și contribuțiile aduse la cunoașterea unor componente ale riturilor/ritualurilor funerare ale comunităților Bilyi Potik-Komariv (Bronzul mijlociu est-carpatic).